

Bakgrunn for vedtak

Skrondal kraftverk

Sunndal kommune i Møre og Romsdal fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Clemens Kraft AS
Referanse	200906090-37
Dato	11.12.2014
Notatnummer	KSK-notat 97/2014
Ansvarlig	Øystein Grundt
Saksbehandler	Steinar Pettersen

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Clemens Kraft AS søker om konsesjon til å utnytte et fall på 700 m i Tverråa i Øksendalen. Inntaket er planlagt på kote 840 og kraftstasjonen på kote 140. Fra inntaket er vannveien planlagt i tunnel ned til kote 265, og skal herfra graves ned ned til kraftstasjonen. Opp til påhugg for tunnel skal eksisterende skogsvei opprustes. Berørt elvestrekning er 1300 m. Det er planlagt en installert effekt på 3 MW.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 7 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2011-13) har NVE klarert om lag 1,4 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal og Sunndal Venstre mener at søknaden om Skrondal kraftverk bør avslås. De øvrige høringspartene er positive eller nøytrale til søknaden. Kommunen anbefaler at det blir gitt konsesjon forutsatt avbøtende tiltak, mens Fylkesmannen ber NVE særlig vurdere samlet belastning i Øksendalen. Fylkeskommunen påpeker at Tverråa er den siste elva på sørsiden av dalføret som ikke er utbygd, og mener for øvrig at hensynet til villrein er for mangelfullt utredet.

NVE mener at det viktigste vurderingstemaet for Skrondal kraftverk er spørsmålet om samlet belastning av kraftverksinngrep i Øksendalen. Det er NVEs vurdering at terrenginngrepene i liten grad skiller seg fra øvrige terrenginngrep i dalføret, og kan derfor ikke tillegges avgjørende vekt. NVE mener ellers at en eventuell utbygging av Skrondal kraftverk vil ha begrensede virkninger på det biologiske mangfoldet, og kan avbøtes med justering av rørgatetraseen. Tverråa har i noen grad en betydning som landskapselement. Dette er ikke avgjørende for konsesjonsspørsmålet, men forholdet må vurderes nærmere ved eventuell fastsettelse av minstevannføring.

Tiltaket vil som omsøkt gi ca. 7,1 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon i tillegg til enkelte lokale ringvirkninger. NVE mener at ulempene er akseptable og i tilstrekkelig grad kan avbøtes gjennom fastsettelse av vilkår.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Clemens Elvekraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Skrondal kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	2
Høring og distriktsbehandling	6
NVEs vurdering	11
NVEs konklusjon	16
Forholdet til annet lovverk	17
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	19
Kart	22

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Clemens Elvekraft AS, datert 20.02.2014:

Sammen med grunneierne ønsker Clemens Elvekraft AS å utnytte vannfallet i elva Tverråa i Sunndal kommune i Møre og Romsdal fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

I. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- Å bygge Skrondal kraftverk i Sunndal kommune, Møre og Romsdal.

II. Etter energiloven om tillatelse til:

- Bygging og drift av Skrondal kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.

Nødvendig opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte utredning.

Skrondal kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	3,1
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	7,4
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	76
Middelvannføring	l/s	230
Alminnelig lavvannføring	l/s	15
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	46
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	11
KRAFTVERK		
Inntak	moh.	840
Avløp	moh.	140
Lengde på berørt elvestrekning	m	1300
Brutto fallhøyde	m	700
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	1,59
Slukeevne, maks	l/s	500
Minste driftsvannføring	l/s	25
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	15
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	15

Tilløpsrør, diameter	mm	600
Tunnel, diameter	mm	600/500
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	1400
Installert effekt, maks	MW	3,01
Brukstid	timer	3947

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	0,7
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	6,4
Produksjon, årlig middel	GWh	7,1

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	34,9
Utbyggingspris	kr/kWh	4,9

Skrondal kraftverk, elektriske anlegg

GENERATOR

Ytelse	MVA	3,0
Spenning	kV	0,69

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	3,0
Omsetning	kV/kV	0,69/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	100
Nominell spenning	kV	22
		Jordkabel

Om søker

Tiltakshaver er grunneierne på Skrondal i Sunndal kommune som inngikk avtale med daværende Hydroplan AS om utnyttelse av fallet i Tverråa fra kote 840 til 140. Det er inngått leieavtale med samtlige 4 grunneiere som har grunn- og fallrettigheter i Tverråa og øvrige områder tiltaket berører.

Hydroplan AS ble høsten 2013 kjøpt opp av Clemens Elvekraft AS, som i 2014 har skiftet navn til Clemens Kraft AS. Clemens Kraft AS, har som virksomhetsområde å bygge og drifte kraftanlegg i området 1 til 10 MW installert effekt. Clemens Kraft AS er deltaker i flere utbygginger i Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag.

Tiltakshavers adresse: Skrondal Kraft SUS, c/o Clemens Kraft AS, Fridtjof Nansens plass 6. Dronningens gate 10, 0160 Oslo.

Beskrivelse av området

Tverråa ligger i Øksendalen, som er et dalføre sør for Sunndalsfjorden ca. 10 km vest for kommunesenteret Sunndalsøra. Dalføret går i sørvestlig retning fra Øksendalsøra ved Sunndalsfjorden.

Det er fylkesveg ca. 12 km sørover fra Øksendalsøra opp til gården Brandstad. Tiltaket ligger ved Skrondalsgårdene ca. 10 km fra Øksendalsøra.

Tverråa har sitt utspring fra vannet i Skrondalsbotn på kote 906. Her renner elva nord/vestover Skrondalsbotnen og stuper ut lia på ca. kote 800. Nedbørsområdet på 3,1 km² ligger i høydeintervallet 840 – 1557 moh. Hjellbønebb i nord/øst (1557 moh.) og Skrondalsnebb i sør (1462 moh.) omkranser nedbørsområdet. Det ligger ei steinbu ved vannet i Skrondalsbotn. Utover denne er Skrondalsbotn urørt. Det er plantet gran opp til ca. kote 300 i lia. Skogsvegene går noe lenger opp. Nede ved stasjonen er det kulturbeiter og innmark. Stasjonen er planlagt mellom fylkesvegen og en 22 kV-linje.

Teknisk plan

Inntak

Inntaksdammen er planlagt som en betongdam på kote 840. Dammen vil bli ca. 5 meter høy og 30 meter bred. Vannveien må bores fra ca. kote 265 og opp til inntaket. Borehullet planlegges å komme i dagen litt syd for elvestrengen. Det vil anlegges en liten rørgate på maksimum 10 meter fra inntaksdammen og over til borehullet. Arrangement for slipp av minstevannføring anlegges i inntaksdammen i elva.

Anlegg av dam og den korte rørgate fram til borehull må gjennomføres med lett utstyr transportert opp med helikopter. Selve inntaksdammen i elva planlegges derfor som en lav terskel og en inntakskum på sydsiden av elva.

Det er lite løsmasser på stedet og grunnen består av mye grov stein over grunnfjellet. Dette fører til at det går vann i grunnen ved siden av elvestrengen. Inntaksdammen bør derfor avskjære dette vannet ved å la betongkonstruksjonen gå godt ut på sidene. Her skal konstruksjonen graves ned igjen slik at den blir en barriere under terrengnivå.

I tilknytning til inntaket vil det oppføres et lite hus på ca. 4 m² som skal romme innretninger for damkontroll. I dammen vil det lages spyeluke, feste for inntaksrist, stengeventil samt arrangement for slipp av minstevannføring.

Vannvei

Trykkrøret vil bli ca. 1400 meter fra inntaket ned til stasjon på kote 140. Det er fullprofilboring over en strekning på ca. 700 meter fra ca. kote 265 og opp til inntaket på kote 840. Diameter på borehullet blir 600 mm. Behov for foring av borehull må avklares under arbeidet, men det forventes å fore hullet den nederste delen hvor overdekningen er minst.

Fra kote 265 og ned til stasjonen planlegges 700 meter med duktile støpejernsrør med diameter 500 mm. Røret vil graves ned hele strekningen og avsluttes med stedegne masser og tilplanter igjen med gran. Til adkomst for boreutstyr og transport under anlegget vil den eksisterende traktorvegen rustes opp. Bredde på anleggsområdet vil bli ca. 30 meter og må ryddes for skog. Det ventes løsmasser hele strekningen.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt på kote 140 på sørsiden av Tverråa ca. 80 meter før samløpet med Usma. I forbindelse med adkomst til stasjon vil det anlegges ca. 50 meter ny veg med avkjøring fra fylkesvegen.

Opparbeidet areal rundt stasjonen vil bli på ca. 500 m². Stasjonsbygningen vil bli en betongkropp delvis kledd med panel, torvtak med en avløftbar seksjon i taket for montering/demontering av turbin og generator med mobilkran.

Det er planlagt installert en peltoneturbin. Generatorytelse er beregnet til 3,0 MVA / 690V, og trafo til 3,0 MVA 690 V / 22 kV.

Utløpskanalen overdekkes de første 3 meter ut fra stasjon, hvor det vil bli montert matter i taket som støyfeller for turbinstøy. Ventilasjonskanaler vil støydempes for å unngå maskinstøy utenfor stasjonshuset. Siste strekningen tilbake til Tverrråa blir åpen kanal.

Nettilknytning

Det er per i dag 5 MW ledig kapasitet på nettet i Øksendalen. Dette er ifølge søker i utgangspunktet holdt av til Jønnstad kraftverk. Clemens Kraft AS har senere i brev datert 02.12.2014 trukket søknaden om Jønnstad kraftverk. Områdekonsesjonær er Sunndal Energi AS.

Skrondal kraftverk må kobles til en linje som heter Sunndalsøra 5. Tilknytningspunkt til denne 22 kV-linjen er ca. 100 m fra stasjonen. Kraft produsert overføres via en 100 meter lang jordkabel med nominell spenning 22 kV til tilknytningspunktet. 22 kV-linjen ble oppgradert i 2008/2009 og Skrondal kraftverk må ta sin del av anleggsbidraget dersom de skal koble seg til.

Veier

Adkomsten til tiltaksområdet vil være den eksisterende fylkesvegen opp Øksendalen. Fra avkjøringen av denne vil det anlegges en veg på ca. 50 meter opp til stasjonen. Fra stasjonen og de første 200 meter opp langs rørgata vil det anlegges en midlertidig veg over rørgata. På denne strekningene er det i dag kulturbeite. Eksisterende traktorvei som går av fylkesvegen ca. 200 meter sør for stasjonen vil være adkomst for anlegg av rørgate samt tilkomst til påhugget for boring av vannvei opp til inntaket. Denne veien vil rustes opp tilstrekkelig for transport av tungt utstyr.

Massetak og deponi

I og med at halvparten av rørgata bores vil det bli behov for å benytte borekakset. Dette antas å kunne benyttes som omfyllingsmasser for de duktile støpejernsrørene som legges ned til stasjonen. For øvrig ventes det ikke masseoverskudd i prosjektet. Eventuelle behov for å supplere med kvalitetsmasser for omfylling planlegges tilkjørt fra grustak lenger ned i Øksendalen.

Arealbruk

I anleggsfasen vil en utbygging av Skrondal kraftverk legge beslag på et areal på ca. 24 daa. I driftsfasen blir arealbeslaget redusert til ca. 3 daa.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Utbyggingsområdet er LNF-område i kommuneplanen for Sunndal.

Samlet plan for vassdrag

Skrondal kraftverk vil ikke berøre prosjekter i Samlet plan for vassdrag.

Verneplan for vassdrag

Tiltaket vil ikke berøre verneplan for vassdrag.

Inngrepsfrie områder (INON)

Tiltaket vil redusere INON-område sone 1 med 1,4 km² og sone 2 med 0,8 km².

Nasjonale laksevassdrag

Tiltaket vil ikke berøre nasjonale laksevassdrag.

Andre verneområder

Tiltaket ligger nær Eikesdalen Landskapsvernområde, men berører det ikke.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn sammen med 4 andre søknader i Sunndal kommune. I tillegg har søknaden blitt sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner for uttalelse, og det ble arrangert et folkemøte i Sunndal Rådhus den 13.05.2014.

NVE var på befaring i området den 03.09.2014 sammen med representanter for søkeren, kommunen og grunneierne. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende uttalelser til søknaden:

Sunndal kommune behandlet søknaden i kommunestyremøte den 18.06.2014 og vedtok følgende:

1. Sunndal kommunestyre tilrår at Skrondal Kraft SUS får konsesjon for utbygging av Tverråa mellom kote 840 og kote 140 med disse forutsetninger:

- *De avbøtende tiltak søknaden foreslår må bli innarbeidet i detaljplanene*
- *Anleggsarbeid må skje på en mest mulig skånsom måte*
- *Minstevannføring settes til 15 l/s, tilsvarende alminnelig lavvannføring hele året*
- *Det må legges vekt på vegetasjonsetablering og landkapspleie etter en eventuell utbygging*

2. Kommunestyret viser ellers til saksutredningen.

Fra saksframlegget siterer vi følgende:

«...

Kommunestyret vedtok i møte 11.12.2013 at det skal arbeides for videre kraftutbygging i Sunndal.

En kraftutbygging vil ha positive effekter for kraftbalansen, men kan ha negative effekter for naturmiljøet. Godt synlige fosser er også viktig for våre innbyggere og for turister som kommer

på besøk. I vår kommune er mange vassdrag utbygd, og den samlede belastning av alle eksisterende og planlagte utbygginger må vurderes.

I Øksendal er det i dag fire kraftverk som er satt i drift, ett har fått konsesjon og i tillegg til Skrondal er det også en søknad som ligger til behandling. Dette betyr at det er få elver igjen som ikke er utbygd.

....

Det er planlagt minstevannføring i tråd med anbefalingen i den biologiske rapporten. Den er satt til alminnelig lavvannføring hele året som er 15 l/s ved inntaket. Tverråa er godt synlig fra veien i dalen. I det bratte terrenget kreves det lite vann for at fossen fortsatt skal ha verdi som landskapselement og 15 l/s vil være tilstrekkelig for bevare det visuelle inntrykket.

Utbyggeren viser til en samlet vurdering av områdets verdi i forhold til biologisk mangfold er satt til liten/middels. En utbygging vil ha en negativ konsekvens for inngrepsfri natur, middels negativ for landskapsopplevelse og biologisk mangfold og små virkninger for øvrige tema. Ut fra søknaden og kjennskap til området, er det ingen merknader til de vurderinger søkeren har gjennomført.

Skrondal Kraft SUS ved Clemens Elvekraft AS er søker for Skrondal kraftverk og må vurdere prosjektet driftsøkonomisk. Det antas å være lite sannsynlig at en utbygging iverksettes om økonomien ikke er tilfredsstillende. En utbyggingskostnad til rundt kr 4,90 pr kWh kan være vanskelig med det prisnivået det i dag er på strøm. En utbygging kan gi positive virkninger for Øksendal.

De negative konsekvensene av denne utbyggingen er små, og med innarbeiding av de avbøtende tiltak planen viser til, vil ulempene kunne bli svært små. De samfunnsmessige effektene er overveiende positive. Rådmannen råder derfor til at kommunestyret anbefaler at konsesjon gis.»

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har i brev datert 11.06.2014 gitt følgende uttalelse:

«Fylkesmannen vil isolert sett ikke gå imot ei utbygging av Skrondal kraftverk (Tverrelva). Etter Fylkesmannens vurdering er utbyggingsomfanget i Øksendalen likevel kome så langt at vi vil be NVE nøye vurdere samla belastning og om det bør byggast ut fleire vassdrag i dette dalføret.

...

Isolert sett er det mindre vassføring i Tverrelva og reduksjon av inngrepsfri natur som er mest uheldig med dette tiltaket.»

Møre og Romsdal fylkeskommune har gitt uttalelse i brev datert 20.06.2014. Med særlig relevans til Skrondal kraftverk, peker fylkeskommunen på at det i vurderingene som gjelder villrein bør legges til grunn reinens leveområder ut fra biologiske kriterier mer enn hvor grensene for Snøhetta villreinområdet går. Det vises til «Rapport 800» fra NINA.

Fylkeskommunen har ikke vesentlige merknader til tema friluftsliv, men uttaler følgende hva angår kulturminner fra nyere tid:

«Øksendal er registrert som eit kulturlandskap av regional verdi. Ved ei eventuell utbygging må ein vurdere krav om avbøtande tiltak i detaljplan, men vi har elles ingen merknad.

I Øksendalen er Skrondalselva den siste av elvane på sørsida som ikkje er utbygd. Dette må takast med i vurderinga. Øksendalen har elles mindre verdi i reiselivssamanheng enn Sunndalen.»

I den samlede vurderingen av søknadene i Sunndal, sies følgende avslutningsvis:

«Vi vil ikkje ha merknader til at det vert gitt konsesjon til Gryta, Somrungen og Skrondals-elva, gitt at avbøtande tiltak og registreringar er gjennomført, jamfør merknader ovanfor. For Skrondalelva bør det gjerast nokre oppdateringar/korreksjonar i KU vedrørande villrein.»

Miljødirektoratet har i brev datert 03.07.2014 uttalt seg til Småkraftpakke Sunndal, men har ingen merknader til søknaden om Skrondal kraftverk.

Statens vegvesen viser i brev datert 25.04.2014 til at det må søkes Statens vegvesen om dersom det skal etableres nye avkjøringer eller gjennomføres endringer eller økt bruk av slike. I tillegg må det søkes om tillatelse til graving ved eventuell nærføring/kryssing langs og i vei.

Direktoratet for mineralforvaltning har i brev datert 18.06.2014 uttalt at de ikke kan se at søknaden er i konflikt med registrerte mineralressurser.

Sunndal Energi AS sier i brev datert 15.06.2014 følgende.

«...

Skrondal kraftverk må koples til en linje som heter Sunndalsøra 5, og til den 22 kV linjen er det allerede blitt tilkople 5 kraftverk med en produksjon på 14,3 MW. På 22 kV linjen er det ledig en kapasitet på ca. 5 MW. 22 kV linjen ble oppgradert i 2008/2009 gjennom anleggsbidrag fra utbyggerne. Skal Skrondal kraftverk tilknytte seg linjen innenfor 10 årsregelen må de betale sin andel av utbyggingskostnaden, som igjen blir refundert de som har betalt anleggsbidrag for oppdimensjoneringen i 2008 og 2009. Analysen til Istad Nett sier at det ikke trengs oppgraderinger av linjenett for å tilknyttet Skrondal Kraftverk.»

Istad Nett AS peker i brev datert 13.06.2014 på at omsøkt produksjon av 5 nye småkraftverk i Sunndal vil møte begrensninger i 22 kV nettet (distribusjonsnettet) og i nærmeste transformatorstasjon, Aura. I overliggende regional- og sentralnett er det tilstrekkelig ledig kapasitet. Istad nett beskriver 5 ulike tiltak som kan bedre kapasiteten i Aura transformatorstasjon.

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal (NVF) har i brev datert 20.06.2014 gitt følgende uttalelse:

NVF peker på at det i Øksendalen er avslått kun to småkraftsøknader: Erstadelva og i Kannsdalselva. Det uttales følgende, bl.a. på bakgrunn av befaring 11.05.2014:

«...

Tverråa er det einaste vassdraget igjen på nordsida av Øksendalen. Bora vassveg vil gjere inngrepet mindre, men borttaking av vatn frå vasstrengen er eit grunnleggande problem. Naturvernforbundet har funne ein raudlisteart i røyrgatetraseen. Det er problemstillingar knytt til tilkomst ved dam både i anleggsperiode og driftsperiode. Det er uavklarte problemstillingar knytt til grunnvatn i nedre del.

Naturvernforbundet meiner at det i denne «pakka» på fem søknader må bli klart avslag på dei fire i hovuddalføret. Skrondal har ikkje like høg negativ konsekvens ved utbygging, men Naturvernforbundet meiner at dette prosjektet også har såpass uheldig verknad at det ikkje bør byggast.

...

Inntaket er plassert med noko avstand til vernegrensa, men det er ingen naturleg barriere som skjermar. Alt arbeid både i anleggstida og seinare ved inntaksdammen vil lett påverke verneområdet i form av ny aktivitet og støy, mellom anna som følge av at dette ofte må skje med bruk av helikopter.»

NVF har følgende konklusjon for søknadene i Sunndal kommune:

«Gryta og Somrungen bør ikkje få konsesjon. Verknaden på biologisk mangfald i tillegg til landskapsmessig påverknad er dei viktigaste argumenta for at desse ikkje skal byggast ut. Gryta er dessutan representant for vassdrag som har strekningar som renn tørre.

Skrondalselva bør ikkje få konsesjon. Det er svært få vassdrag som ikkje er bygd ut i Øksendalen, og vassdraget må truleg reknast som typevassdrag med omsyn til at elva renn tørr på strekningar i eit område med såkalla triviell natur. Triviell natur knytt til vassdrag med naturleg vassføring har blitt såpass sjeldan at det langt på veg fyller kriteria for å bli ført opp på raudlista.

Når det gjeld Hareima er denne aleine representant for vassdrag på sørsida av Sunndalen. Truleg har Grøa hatt større verdier, men sidan det vassdraget alt er bygd ut, så må ein ha igjen eit vassdrag som får renne fritt, og då må det bli Hareima.

Utbyggingsløyisinga for Skorga/Fossa er vesentleg betre enn dei andre for landskapspåverknader. Samtidig er bortfall av vatn i desse vassdraga særleg alvorleg som følge av eit sterkt landskapsinntrykk.

Dei vassdraga som det ikkje er store innvendingar til å bygge ut er i Sunndal alt bygd ut. Alle dei fem vassdraga som er omsøkt i denne pakka har såpass store biologiske verdier, landskapsverdier eller verknader for friluftslivet at det er nødvendig å avslå søknadene.»

Kristiansund og Nordmøre Turistforening (KNT) uttaler følgende i brev datert 10.06.2014:

«...

KNT har ikke en entydig holdning til naturvern som tilsier ett konsekvent nei til alle tiltak som berører naturinngrep, men når det gjelder Hareima, Skorga og Fossa mener vi det er viktig at disse vernes. Fossa kan slik vi forstår det bygges ut uavhengig av Skorga, men ser en fallene i sammenheng utgjør de sammen ett betydelig landemerke og bidrar til at store naturopplevelser er tilgjengelig for alle og derfor mener vi at Fossa også bør vernes.

Skrondal kraftverk og Somrungen kraftverk ligger slik til at de slik vi ser det ikke vil ha stor innvirkning på livskvalitet og videre betydning for reiselivet, og en utbygging ved disse vil vi kunne godta.»

Sunndal Venstre har den 20.06.2014 sendt e-post med følgende uttalelse:

«Sunndal Venstre er mot at det gis tillatelse til utbygging av alle de omsøkte småkraftverkene i «Sunndalspakken».

Begrunnelse:

- *Svært mye av både små og store vassdrag i Sunndal kommune er allerede utbygd.*
- *Vi bør heller rehabilitere / modernisere allerede utbygde kraftverk som har vannmagasin. Regulerbar kraftproduksjon er både mer effektivt og lønnsomt.*

- *Det lokale strømnettet er ikke stort nok til å transportere ut kraftoverskuddet vi vil få fra de omsøkte kraftverkene.*
- *Vi vil bevare det som er igjen av urørt natur.*
- *Å bygge ut ett enkelt lite vassdrag kan fortone seg å gi små uheldige virkninger. Men i sum kan utbygging av alle de små være negativt. Spesielt gjelder dette hvis mange elver innen samme naturtype blir utbygd. Så kan være tilfelle i vår kommune der mange vassdrag innen ett dalføre er eller kan bli utbygd. Vi har et ansvar for å ta vare på det biologiske mangfoldet, og endret vassføring vil gi endrete livsforhold for flora og fauna. I Sunndalen har vi blant annet en sommerfuglart og hakkespettarter som er sårbare, arter som holder til nært de aktuelle elvene.*
- *Det visuelle inntrykket av Sunndalen endres. De mange fossene er karakteristiske for Sunndalen. Mindre vassføring i de aktuelle vassdragene forringer Sunndals merkevare; den ville naturen, sett i reiselivssammenheng.*
- *Utbygging av disse vassdragene forringer naturopplevelsen til oss som bor her og ferdes i områdene.»*

Clemens Elvekraft AS opplyser i brev sendt oss pr. e-post den 11.08.2014 at de tar høringsuttalelsene til etterretning. Til uttalelsen fra NVF blir det opplyst at funn av nye rødlistearter vil bli tatt hensyn til, og at inntaket vil bli bygget for vedlikeholdsfri drift slik at det blir minimalt med trafikk opp til dammen i driftsperioden.

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 3,1 km² ved inntaket og middelvannføringen er beregnet til 230 l/s. Effektiv innsjøprosent er på 3,0 % og nedbørfeltet har en brendel på 0 %. Avrenningen er stabil fra år til år med dominerende vår- og høstflommer. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 46 og 11 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 15 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 500 l/s og minste driftsvannføring 25 l/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 15 l/s hele året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 88 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Med en maksimal slukeevne tilsvarende 217 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring på 15 l/s hele året, vil det bli en restvannføring på ca. 28 l/s rett nedstrøms inntaket som et gjennomsnitt over året. Det meste av dette vil komme i flomperioder. De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 60 dager i et middels vått år. I 125 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 35 l/s ved kraftstasjonen.

NVE mener at omsøkt slukeevne ivaretar noe av vassdragets naturlige vannføringsdynamikk ved at det er overløp et visst antall dager i året.

Produksjon og kostnader

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger, men vil bemerke at vinterproduksjonen kan være noe høyere enn hva søker har oppgitt. Samtidig har utbyggingskostnadene økt i årenes løp, og utbyggingsprisen vil dermed kunne bli i den størrelsesorden som søker har lagt til grunn.

Det påpekes i saksframlegget til Sunndal kommune at utbyggingsprisen er høy, og at en utbygging kan være vanskelig med det prisnivået det i dag er på strøm. Det er riktig som kommunen påpeker, at det er søker som til slutt må vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Naturmangfold

Naturtyper og arter

Ifølge søknadens miljørapport er det i området ved inntaket registrert et kalkrikt område øst for planlagt inntak. Området vil imidlertid ikke bli berørt av en eventuell utbygging.

NVF i Møre og Romsdal har i sin uttalelse pekt på at de på egen befaring har registrert den rødlistede arten hasselrurlav (NT). De er også av den oppfatning at det i rørtaseen er en interessant gråor-

heggeskog og andre naturtyper i mosaikk i nedre del av røtraseen, men mener at området kan unngås ved en omlegging av røtraseen.

Fylkeskommunen mener at eventuelle konsekvenser av Skrondal kraftverk for villrein er for dårlig belyst i søknaden. Det vises til arbeidet med en regional delplan for Dovrefjell-Sunndalsområdet som har som målsetting å fastsette nasjonale villreinområder. I den forbindelse har NINA utarbeidet en rapport om «Villreinen i Snøhetta- og Knutshømrådet - Status og leveområde» (NINA Rapport 800) der grensene for villreinen i Snøhetta villreinområde ut fra en analyse av reinens leveområde er trukket i skoggrensen mot Øksendal. Inntaket til Skrondal kraftverk er planlagt innenfor det som er definert som leveområde, mens søknaden oppgir at grensene for villreinområdet går nær tiltakets influensområde. Ifølge grunneier er det ikke observert rein i inntaksområdet/Skrondalsbotn i nyere tid.

Innholdet i den nevnte NINA-rapporten gir ikke grunn til å tro at inntaksområdet er brukt av villrein i et særlig omfang. Området er angitt som barmarksbeite. NVE vil ikke se bort fra at det kan forekomme at individer kan streife innom området i barmarksperioden, men at bruken av området er begrenset.

Skrondal kraftverk vil normal ikke være i drift om vinteren pga. lite tilsig. Vi legger til grunn at tilsynsbehovet ved inntaket stort sett vil være knyttet til oppstart av kraftverket når snøsmeltingen starter på våren, og altså ikke i det tidsrommet villreinen befinner seg i dette området.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Skrondal kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 24.11.2014. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til Skrondal kraftverk er det registrert hasselrurlav i røtraseen, og inntaksområdet vil så vidt berøre Snøhetta villreinområde. En eventuell utbygging av Tverråa vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 gitt eventuelle avbøtende tiltak.

NVE har også sett påvirkningen fra Skrondal kraftverk i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet i Øksendalen.

Det er tidligere gitt konsesjon til kraftverkene Gaudøla, Seterkraft, Ljøsåa og Usma, mens Sjølset kraftverk er vurdert å være konsesjonsfritt. Alle de nevnte kraftverkene er satt i drift. Vi har i forbindelse med vurderingen av Skrondal kraftverk sett nærmere på de nevnte kraftverkene og de vurderingene som er gjort av naturmangfoldet i den enkelte sak. Vi finner ingen fellesnevne i forhold til mulige påvirkninger av naturmangfoldet. Til en viss grad har forholdene som gjelder fisk i Usma vært et tema for både Usma kraftverk og Ljøsåa kraftverk, men er ikke vurdert å være av nevneverdig betydning for Skrondal kraftverk. Vi kan si oss enig med høringspartene som påpeker at

det er mange kraftverksinngrep i Øksendalen, men vi kan ikke se at dette har hatt konsekvenser for truet eller særlig verdifullt naturmangfold.

Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Landskap/INON/Friluftsliv/Verneområder

Sunnal kommune mener at vannføringsreduksjonen som følge av en utbygging ikke vil redusere landskapsverdier på en slik måte at det vil få konsekvenser for opplevelsesverdier, verken for turister eller kommunens innbyggere. Fylkesmannen uttaler at det er vannføringsreduksjonen og reduksjonen av inngrepsfri natur som vil være det mest uheldige med en eventuell utbygging av Skrondal kraftverk, men mener at en utbygging isolert sett kan aksepteres. NVE påpeker også det uheldige i fraføring av vann, og nevner i tillegg at inntaket vil ligge nær grensen til Eikesdalsvatnet landskapsvernområde, og at en utbygging vil kunne påvirke verneområdet, bl.a. i form av støy. Dette vil være aktuelt både i utbyggingsfasen, men også ved tilsyn av inntaket i driftsfasen, som nødvendigvis vil måtte foretas ved hjelp av helikopter. KNT uttaler at de kan godta en utbygging av Skrondal kraftverk.

Tverråa har sitt løp i et bratt og relativt eksponert terreng. På store deler av utbyggingsstrekningen har elva to løp. Denne sideelven til Usma har en middelvannføring beregnet til 230 l/s og er dermed en relativt liten elv. NVE legger til grunn at elvas landskapsmessige betydning er størst i flomperioder, og særlig når det er snøsmelting i fjellet i perioden mai til juli.

Skrondal kraftverk er planlagt med en slukeevne på 217 % av middelvannføringen. De hydrologiske forholdene i vassdraget innebærer at det stort sett er ved snøsmeltingen i fjellet at det vil være overløp over inntaksdammen, og ved enkelte store flommer om sommeren og på høsten. Men med et inntak på kote 840, vil det etter vår vurdering være mange nedbørepisoder på høsten som ikke resulterer i overløp over inntaksdammen, da nedbøren vil komme som snø.

Det er NVEs vurdering at Tverråas betydning som landskapselement vil opprettholdes etter en eventuell utbygging av Skrondal kraftverk pga. overløp over inntaksdammen i snøsmeltingsperioden. Senere på sommeren og om høsten vil kun de største flommene føre til overløp over dammen, og elvas synlighet i landskapet blir mindre enn før en eventuell utbygging. Det er imidlertid NVEs vurdering at Tverråas betydning som landskapselement isolert sett ikke er så stor at dette er avgjørende for konsesjonsspørsmålet. Til grunn for denne vurderingen støtter vi oss også på høringsuttalelsene, da ingen av høringspartene har lagt avgjørende vekt på dette forholdet isolert. Når det gjelder spørsmålet om den samlede landskapsmessige belastningen av inngrep og vannkraftutbygging i Øksendal, vises det til neste kapittel.

En eventuell utbygging av Skrondal kraftverk vil føre til reduksjon av INON i sone 1 med 1,4 km². Dette arealet ligger innenfor grensene til Eikesdalsvatnet landskapsvernområde. Et areal på 0,8 km² i INON sone 2 vil bli berørt, men dette ligger utenfor landskapsvernområdet. Fylkesmannen har påpekt

at det er uheldig med reduksjon av INON, men har ikke knyttet dette til landskapsvernområdet. INON-reduksjonen er heller ikke vektlagt på en slik måte at konsesjon frarådes. Miljødirektoratet har gitt uttalelse til "Småkraftpakke Sunndal", men har ikke kommentert dette forholdet spesielt.

Nasjonalparkstyret for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark, som har forvaltningsansvaret for Eikesdalsvatnet landskapsvernområde, har ikke avgitt uttalelse. NVF mener etableringen av inntaket og drift av dette vil påvirke verneområdet, bl.a. i form av støy. Søker har i sine kommentarer til høringsuttalelsene vist til at det vil bli etablert et inntak som vil begrense behovet for tilsyn.

NVE er bevisst på at inntaket vil bli etablert i et høyfjellsområde relativt nært grensen til Eikesdalsvatnet landskapsvernområde. I vår vurdering av dette forholdet legger vi stor vekt på at etableringen av inntaket innebærer begrensede inngrep, og ferdsel og støy vil i hovedsak være begrenset til anleggsperioden. Skrondal kraftverk har en relativt høy utbyggingspris, og vi legger til grunn at det vil være i søkers interesse å etablere et inntak som minimerer behovet for tilsyn, siden dette vil måtte skje ved bruk av helikopter og dermed være kostnadsdrivende.

Selv om inntaksområdet vil være et relativt avgrenset inngrep, er det beliggende i høyfjellet. Det er vår vurdering at det må legges vekt på at størrelsen på inngrepet må begrenses mest mulig, og at det velges en løsning som begrenser tilsynsbehovet. Dette vil bli kommentert nærmere i merknadene til vilkårene dersom det blir gitt konsesjon.

I fjellområdet øst for Øksendalen utgjør Skrondalsbotn et eget lite landskapsrom. Botnen er omgitt av høye og bratte fjell. Tilkomst må enten skje opp en bratt li fra Øksendalen, eller gjennom et skar sør for vatnet i Skrondalsbotn. Dette begrenser bruken av området i friluftssammenheng, og vi legger til grunn at bruken av Skrondalsbotn i hovedsak er lokal.

Ved vatnet i Skrondalsbotn ligger ei steinbu. Denne er av eldre dato, men er satt i stand i de senere år i forbindelse med en markering av betydningen denne hadde som skjulested under 2. verdenskrig, og det er montert en minneplakett på utsiden. Buas krigshistoriske betydning vil etter vår vurdering ikke bli berørt som følge av en eventuell utbygging av Skrondal kraftverk. Forholdet er ellers ikke påpekt spesielt av noen av høringspartene.

Når det gjelder de landskapsmessige konsekvensene i de lavereliggende delene av influensområdet, viser vi til vår vurdering i kapitlet om samlet belastning.

Dersom vi ser på Skrondal kraftverk isolert, er det vår oppfatning at en eventuell utbygging vil ha begrensede og akseptable konsekvenser i forhold til Eikesdalsvatnet landskapsvernområde, landskap, friluftsliv og inngrepsfri natur.

Samlet belastning av kraftverksinngrep i Øksendalen

Høringsrunden har avdekket at det er viktig at søknaden om Skrondal kraftverk ses i sammenheng med øvrige kraftverksinngrep i Øksendalen, noen NVE kan slutte seg til. Ingen av høringspartene har vurdert Skrondal kraftverk opp mot søknadene i Sunndalen, og det er vår vurdering at søknaden om Skrondal kraftverk kan behandles uavhengig av de øvrige søknadene i Sunndal kommune.

Både kommunen, Fylkesmannen, Naturvernforbundet og Sunndal Venstre gir uttrykk for at det er viktig å vurdere samlet belastning i Øksendalen i forbindelse med søknaden om Skrondal kraftverk. Det pekes på at mange elver er bygget ut i dalen, og at få gjenstår som uberørte. Kommunen vektlegger at hensynet til fosser er viktig for turisme og egne innbyggere, men konkluderer med at minstevannføringen vil bevare Tverrråa som landskapselement. Naturvernforbundet og Sunndal Venstre mener Tverrråa ikke bør bygges ut siden dette er en av få sideelven igjen i Øksendalen som

ikke er bygget ut. Fylkesmannen tar selv ikke stilling til spørsmålet om samlet belastning, men ber NVE vurdere nøye om ikke utbyggingsomfanget i Øksendalen er kommet så langt at søknaden bør avslås. Fylkeskommunen påpeker at Tverrråa er den siste elva som ikke er bygget ut på sørsiden av dalføret.

NVE mener at spørsmålet om samlet belastning av vannkraftutbygging i Øksendalen er det viktigste i vurderingen av søknaden om Skrondal kraftverk, og i den forbindelse mener vi at det er særlig viktig å vurdere temaene redusert vannføring og terrenginngrep. Temaet biologisk mangfold er drøftet foran.

Det er vår vurdering at de utbyggingene som har funnet sted i Øksendalen i svært begrenset grad har gått på bekostning av elvenes visuelle betydning i landskapet utover en helt lokal betydning. Ingen av de utbygde elvene hadde før utbygging en nevneverdig betydning som landskapselement, men var i det store og det hele skjult, både pga. omkringliggende terrengformasjoner og vegetasjon. Det er vår vurdering at Erstadelva utmerker seg som den elva som i særklasse har størst betydning for landskapsbildet i Øksendal, og søknaden ble med denne begrunnelsen avslått 13.12.2007.

Tverrråa har derimot etter vår oppfatning en større landskapsmessig betydning enn hva Ljøsåa, Gaudøla og Sjørsetelva hadde før utbygging, og den samme vurderingen gjelder også for hovedelva Usma på utbyggingsstrekningen for Usma kraftverk. Tverrråa har som nevnt sitt løp i et bratt, relativt eksponert terreng og er synlig fra en større del av dalføret. Det er likevel vår oppfatning at elva ikke utpeker seg som et markant blikkfang i Øksendal, og ikke på noen måte er sammenlignbar med Erstadelva i så måte.

Vi registrerer at middelvannføringen er beregnet til 230 l/s, som er en relativt beskjeden middelvassføring. Dette er likevel i seg selv ikke avgjørende for vurderingen av dens visuelle betydning.

Med unntak av Erdalselva, er det vår vurdering at de sideelvene i Øksendalen som har størst betydning for landskapsbildet, er små, bratte sideløp til hovedelva som i hovedsak er synlige i snøsmeltingsperioden og i flomsituasjoner, men som i perioder med lite tilsig kan være vanskelig å få øye på. Tverrråa har også tilsvarende betydning og skiller seg relativt lite fra sammenlignbare sideløp, men har et større nedbørfelt og derfor noe større vannføring i perioder med lite nedbør eller snøsmelting. Dette sistnevnte forholdet tilsier at størrelsen på en minste vannføringen må vurderes nærmere dersom det blir gitt konsesjon, og dette vil i tilfelle bli drøftet nærmere i merknader til konsesjonsvilkårene.

Vurderingen av Tverrråas landskapsmessige betydning isolert sett framgår av kapitlet foran. I vurderingen av Tverrråas betydning i hele Øksendalens landskapsrom, er det vår vurdering at denne ikke er nevneverdig større enn vurderingen av elva isolert sett, og dermed ikke av avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet.

Terrenginngrepene som følge av kraftutbygging i er i hovedsak knyttet til rørgatetraseene mellom inntakene og kraftstasjonene med tilhørende anleggsveier til inntakene. Øksendalen er preget av dyrka mark i dalbunnen og skogkledte lier. Rørgatetraseene er mer eller mindre synlige som åpne gater i skogen. Noen år etter utbygging, blir disse traseene vegetasjonskledt, og synligheten avtar med årene. Selve rørgatetraseen må imidlertid holdes fri for trær og vil derfor alltid framstå som gater i skogbildet.

Øksendalen er et dalføre som er preget av landbruk- og skogbruksvirksomhet. Det er etablert mange veier i skogområdene i forbindelse med skogsdrifta. Det er NVEs vurdering at de terrenginngrep som er gjennomført i forbindelse med de utbygde småkraftverkene ikke skiller seg spesielt fra de inngrep og tiltak i dalføret som ellers følger av aktiv skogsdrift. Det er også vår vurdering at opprusting av

eksisterende skogsvei til planlagte tunnelpåhugg og etablering av rørtrasé mellom påhugg og kraftstasjon ikke skiller nevneverdig fra inngrep som følger av annen virksomhet i Øksendalen.

Ut fra vurderingen foran, er det vår oppfatning at den samlede belastningen i Øksendalen som følge av en eventuell utbygging av Skrondal kraftverk vil være akseptabel.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Skrondal kraftverk vil ifølge søknaden gi 7,1 GWh i et gjennomsnittså. Denne produksjonsmengden regnes som vanlig for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter. Videre vil Skrondal kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Oppsummering

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal og Sunndal Venstre mener at søknaden om Skrondal kraftverk bør avslås. De øvrige høringspartene er positive eller nøytrale til søknaden. Kommunen anbefaler at det blir gitt konsesjon forutsatt avbøtende tiltak, mens Fylkesmannen ber NVE særlig vurdere samlet belastning i Øksendalen. Fylkeskommunen påpeker at Tverråa er den siste elva på sørsiden av dalføret som ikke er utbygd, og mener for øvrig at hensynet til villrein er for mangelfullt utredet.

NVE mener at det viktigste vurderingstemaet for Skrondal kraftverk er spørsmålet om samlet belastning av kraftverksinngrep i Øksendalen. Det er NVEs vurdering at terrenginngrepene i liten grad skiller seg fra øvrige terrenginngrep i dalføret, og kan derfor ikke tillegges avgjørende vekt. NVE mener ellers at en eventuell utbygging av Skrondal kraftverk vil ha begrensede virkninger på det biologiske mangfoldet, og kan avbøtes med justering av rørgatetraseen. Tverråa har i noen grad en betydning som landskapselement. Dette er ikke avgjørende for konsesjonsspørsmålet, men forholdet må vurderes nærmere ved eventuell fastsettelse av minstevannføring.

Tiltaket vil som omsøkt gi ca. 7,1 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon i tillegg til enkelte lokale ringvirkninger. NVE mener at ulemperne er akseptable og i tilstrekkelig grad kan avbøtes gjennom fastsettelse av vilkår.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Clemens Elvekraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Skrondal kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til energiloven

Clemens Kraft AS har framlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer 100 m 22 kV jordkabel til eksisterende linjenett.

Normalt bygges en slik linje som her i medhold av netteiers områdekonsesjon. Innenfor sin områdekonsesjon skal områdekonsesjonær fremlegge planer for ny nettilknytning og eventuell forsterkning for kommune, fylkeskommune, fylkesmann og andre berørte for uttalelse. Ved uenighet om løsninger kan områdekonsesjonær legge saken frem for NVE som da vil behandle saken som en anleggskonsesjon.

Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av planene, og er ikke avgjørende for konsesjonsvedtaket.

Vi finner det ikke nødvendig med en egen anleggskonsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV nett dersom anlegget bygges av Sunndal Energi AS. Nødvendige høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av selskapets områdekonsesjon.

Dersom Clemens Kraft AS ønsker egen anleggskonsesjon, må det sendes inn søknad om dette når eksakt størrelse på elektriske installasjoner er klart. NVE kan da meddele egen anleggskonsesjon for kraftverket.

Sunndal Energi AS har som netteier og områdekonsesjonær kommentert linjetilknytningen og påpekt at Clemens Kraft AS må betale anleggsbidrag for tidligere opprustning av nettet i området basert på sin innmatede effekt. Det er ifølge Sunndal Energi AS kapasitet fra transformator og videre i nettet. Clemens Kraft AS uttaler at de er villige til å betale anleggsbidrag for opprustning av nettet etter gjeldende regelverk.

NVE har ikke gjort en grundig vurdering av kapasiteten i nettet, og tiltakshaver er selv ansvarlig for at avtale om nettilknytning er på plass før byggestart. NVE vil ikke behandle detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjennelse, jamfør konsesjonsvilkårenes post 4.

Forholdet til plan- og bygningsloven

Forskrift om byggesak (byggsaksforskriften) gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til forurensningsloven

Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til veiloven

Det må søkes Statens vegvesen dersom det skal etableres nye avkjøringer eller gjennomføres endringer eller økt bruk av slike. I tillegg må det søkes om tillatelse til graving ved eventuell nærføring/kryssing langs og i vei.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder Miljødirektoratet/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring:

Middelvannføring	l/s	230
Alminnelig lavvannføring	l/s	15
5-persentil sommer	l/s	46
5-persentil vinter	l/s	11
Maksimal slukeevne	m ³ /s	0,5
Maksimal slukeevne i % av middelvannføring	%	217
Minste driftsvannføring	l/s	25

Søker har lagt til grunn at det skal slippes en minstevannføring på 15 l/s hele året. Dette tilsvarer alminnelig lavvannføring. Søker begrunner dette med at det er i samsvar med anbefalingene i biomangfoldrapporten.

Sunndal kommune mener at 15 l/s vil være tilstrekkelig for å ivareta Tverråa som landskapselement. Ingen andre høringsparter har konkret kommentert størrelsen på minstevannføring. Fylkesmannen påpeker at vannføringsreduksjonen er en av de to viktigste, negative konsekvensene som vil følge av en eventuell utbygging.

NVE mener at det viktigste momentet i vurderingen av minstevannføringens størrelse i Tverråa ikke er hensynet til det biologiske mangfold, slik søker har lagt til grunn, men hensynet til Tverråa som landskapselement. Dette ble ikke vurdert som avgjørende for konsesjonsspørsmålet, men må vurderes nærmere ved fastsettelse av vilkår.

Vi har pekt på at Tverråas betydning som landskapselement vil opprettholdes i snøsmeltingsperioden, da det normalt vil være overløp over inntaksdammen. Senere på sommeren og om høsten vil overløpssituasjoner inntreffe mer unntaksvis.

Søker har i søknaden ikke synliggjort Tverråas synlighet ved vannføringer mindre enn ca. 77 l/s. NVE er i tvil om en minstevannføring på 15 l/s vil ha en visuell betydning i Øksendalen, bl.a. fordi elva på den mest eksponerte delen har to løp. En minstevannføring som i større grad er i samsvar med naturlig sesongmessig lavvannføring mener vi er nødvendig dersom Tverråa skal ha en viss visuell betydning etter snøsmeltingsperioden. Samtidig er det vår vurdering at tilsvarende lavvannføringsverdi om vinteren er tilstrekkelig minstevannføring i perioden fra oktober til april.

Ut fra dette fastsetter NVE en minstevannføring på 50 l/s i tiden 01.05 og 30.09, og 10 l/s resten av året. I forhold til søknaden vil dette gi en redusert produksjon på ca. 0,5 GWh/år, basert på oppgitt energiekvivalent. Samlet produksjon vil da bli på 6,6 GWh/år. Etter vårt syn er ikke denne reduksjonen i seg selv avgjørende for økonomien i prosjektet.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Dersom tilsiget er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturens mangfold og mulig erosjonsfare.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Trondheim og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Før utarbeidelse av tekniske planer for dam og vannvei kan igangsettes, må søknad om konsekvensklasse for gitt alternativ være sendt NVE og vedtak fattet. Konsekvensklassen er bestemmende for sikkerhetskravene som stilles til planlegging, bygging og drift og må derfor være avklart før arbeidet med tekniske planer starter.

NVEs miljøtilsyn vil ikke ta planer for landskap og miljø til behandling før anlegget har fått vedtak om konsekvensklasse.

NVE vil ikke godkjenne planene før det er dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet i nettet og at kostnadsfordelingen er avklart, jamfør våre merknader under avsnittet "Forholdet til energiloven".

Vi viser også til merknadene i vilkårenes post 6 nedenfor, om kulturminner.

Nedenstående tabell søker å oppsummere føringer og krav som ligger til grunn for konsesjonen. Det kan likevel forekomme at det er gitt føringer andre steder i dokumentet som ikke har kommet med i tabellen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Inntak	Søknaden oppgir inntak på kote 840. Det skal ved valg av inntak legges vekt på å begrense størrelse, synlighet og tilsynsbehov. Teknisk løsning for dokumentasjon av slipp av minstevannføring skal godkjennes av NVE.
Vannvei	Vannvei i tunnel fra inntak til ca. kote 265. Nedgravd rørgate videre ned til kraftstasjon. Rørgatetrasé skal legges utenom forekomst av hasselrurlav.
Kraftstasjon	Søknaden oppgir kraftstasjon på kote 140.
Største slukeevne	Søknaden oppgir 0,5 m ³ /s.
Minste driftsvannføring	Søknaden oppgir 0,025 m ³ /s.
Installert effekt	Søknaden oppgir 3,01 MW.
Antall turbiner/turbintype	1 pelton.

Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med konsesjon og/eller planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta el-sertifikater. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsending av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jamfør kulturminneloven § 8 (jamfør vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Kart

